

ชื่องานวิจัย การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์
อาจารย์ ดร.ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย

ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์นวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 2) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และ 4) เพื่อสังเคราะห์และเสนอรูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) นักวิจัยท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้แทนจากคนใน 4 ชุมชน ได้แก่ (1) พิพิธภัณฑ์โรงเรียนวัดบางหลวง จังหวัดนครปฐม 2) แหล่งเรียนรู้วัดมหาธาตุวรวิหาร จังหวัดเพชรบุรี (3) แหล่งเรียนรู้ปล่องเหลี่ยม จังหวัดสมุทรสาคร และ (4) แหล่งเรียนรู้ชุมชนกะเหรี่ยงบ้านบึงเหนือ จังหวัดราชบุรี และ 2) คณะครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ 4 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสำรวจข้อมูลพื้นฐานของชุมชน สภาพพิพิธภัณฑ์/แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม แบบประเมินการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์นวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พบว่า พื้นที่การวิจัยทั้ง 4 แห่ง มีบริบทด้านพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่

การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ และพื้นที่การวิจัยทั้ง 4 แห่ง มีชุมชนและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดีเรื่อยมา

2. ผลการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน โดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พบว่า วัตกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น กิจกรรมบูรณาการ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมชุมชน/ชมรม)

3. ผลการใช้วัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ วัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดความตระหนักและจิตสำนึกในการใช้พิพิธภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้มีประโยชน์อย่างสูงสุด เกิดความรัก ชื่นชม ห่วงแหนและอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าของท้องถิ่นและของประเทศชาติ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน โดยมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีชิ้นงาน ผลงานที่สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ และเกิดความภาคภูมิใจในชิ้นงานของตนเอง มีความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับพิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

4. รูปแบบการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ หลักการของรูปแบบ คือ การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ เพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ขั้นตอนรูปแบบ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์บริบทชุมชนและสภาพพิพิธภัณฑ์/แหล่งเรียนรู้ 2) การสร้างความเข้าใจร่วมกับทีมวิจัย 3) ร่วมประสานกับทีมวิจัยและการสร้างเครือข่าย 4) ร่วมประชุมวางแผน 5) การออกแบบพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ 6) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมและวิเคราะห์ 7) ร่วมจัดกิจกรรม 8) นำเสนอผลการจัดกิจกรรม 9) ร่วมประเมินผลให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 10) ขยายผลและสร้างเครือข่าย เงื่อนไข/ปัจจัย/ตัวบ่งชี้สู่ความยั่งยืน 1) การนำรูปแบบไปใช้ควรคำนึงถึงองค์ความรู้ด้านวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและพิพิธภัณฑ์/แหล่งเรียนรู้ของเครือข่าย 2) การสนับสนุนของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนในท้องถิ่น 3) การพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะสำเร็จได้ต้องให้ความสำคัญกับเครือข่ายและชุมชนในการดำเนินงาน

คำสำคัญ : วัตกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมกับชุมชน การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พิพิธภัณฑ์ และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

Research Title	The Development of Innovation Learning for Basic Education Level with Community Participation on Museum and Local Learning Resources for the Creative Learning
Researchers	Assistant Professor Maream Nillapun, Ed.D. Lecturer Siriwan Vanichwatanavorachai, Ph.D.
Year	2014

ABSTRACT

The research aimed to: 1) analysis and synthesis the learning innovation for Basic Education Level with community participation on Museum and Local Learning Resource for the Creative Learning 2) develop the learning innovation for Basic Education Level with community Participation on Museum and Local Learning Resource for the Creative Learning 3) study of Learning innovation for Basic Education Level with community Participation on Museum and Local Learning Resource for the Creative Learning 4) synthesis and present the Development Model on innovation learning for Basic Education Level with community Participation on Museum and Local Learning Resources for the Creative Learning. This research was Research and Development. Participants were teachers, administrators and local researcher from Bangluong school museum, Nakorn Prathom province, Wat Ma Ha Tat Learning Resource, Petchaburi province, Plonglium Learning Resource, Samut Sakorn province, Karen Banbung Learning Resource, Ratchaburi province. Research instruments were inventory form, interview form, focus group discussion guideline, innovation evaluation form. The research was analyzes by content analysis

The research found that

1. The four museum and local learning resource had the appropriateness for develop the learning innovation, the community and local organization were high and good participation.
2. The learning innovation were school based curriculum by Integrate the museum and local learning resource, integration activities and learners development activities.
3. Participants had awareness, responsibility and public mind for using the museum and local learning resources, love, appreciate, concern the cultural heritage, participate (plan do check act) in design and develop the learning innovation. Learners could create the task and the

learners work which reflect the creative learning, understand and could related with museum and local learning resources.

4. The development model on Innovation Learning for Basic Education level with Community Participation on Museum and Local Learning Resources for the Creative Learning, Principle emphasize on participation. The objective was to develop the learning innovation Learning for Basic Education level with Community Participation on Museum and Local Learning Resources for the Creative Learning, There were ten step comprised of 1) Context analysis 2) Understanding with research team 3) Cooperation with local research team 4) Planning 5) Designing the activities 6) Participation in sharing and SWOT analysis 7) Participation in activity 8) Presentation 9) Participation in assessment and reflection 10) Dissemination and Networking. Condition of the model implementation for success and sustain was based on 1) The body of knowledge in learning innovation on Basic Education level. 2) Supporting of the school, school council and local community. 3) Concentrate with networking and community process.

Keywords : Learning Innovation, Community Participation, Creative Learning, Museum and Local Learning Resources